

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

L. Klappe (GroenLinks-PvdA) en C.H.F. de Luca Schwartz (GroenLinks-PvdA)
(d.d. 23 december 2024)

Nummer
4167

Onderwerp
Uitstoot Rotterdamse haven blijkt enorm

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Afgelopen week kwam het CE Delft-rapport '[Analyse klimaatplannen haven van Rotterdam](#)' uit. Uit het onderzoek volgt dat de totale uitstoot van de Rotterdamse haven 604 Mton CO₂-equivalent is, waarvan ongeveer 4% (20,3 Mton) in het havengebied wordt uitgestoten en 96% (583 Mton) buiten de haven. Het is de eerste keer dat zowel de directe uitstoot in het havengebied als de indirecte uitstoot van broeikasgassen buiten de Rotterdamse haven in beeld is gebracht.

CE Delft constateert dat, buiten de (deels gedwongen) beperking van de activiteiten van een aantal kolengestookte energiecentrales, er geen dalende trend zichtbaar is van de uitstoot door de fossiele industrie. Dit duidt erop dat er van een afbouw van fossiele activiteiten geen sprake is. De indirecte uitstoot is sinds 2010 niet gedaald en de aanvoer van fossiele grondstoffen is vrijwel constant is gebleven.

Het Havenbedrijf Rotterdam heeft klimaatdoelen geformuleerd voor haar eigen bedrijfsvoering en voor de directe emissies in het havengebied (Scope 1). Voor de indirecte emissies (Scope 3) zijn geen doelen gesteld en worden er ook geen concrete acties gemeld. GroenLinks-PvdA is bezorgd over het beperkte blik van de haven en het gebrek aan urgentie en actie. Dit onderzoek versterkt onze zorgen.

1. *Hoe reflecteert GS op de uitkomsten van het onderzoek van CE Delft?*

Antwoord

Wij waarderen het onderzoek van CE Delft. Het onderzoek geeft een goed inzicht in de uitstoot van broeikasgassen die direct en indirect afkomstig zijn van de (fossiele) activiteiten in de Rotterdamse haven. Het was ons al bekend dat de indirecte emissies (Scope 3¹) van de haven vele malen groter zijn dan de directe emissies (Scope 1²). We begrijpen dat het Havenbedrijf Rotterdam geen doelen heeft gesteld voor de indirecte emissies en hierop ook geen concrete acties heeft ingezet. Het Havenbedrijf Rotterdam heeft namelijk geen directe controle over de emissies buiten het havengebied en dit maakt het lastig om haalbare doelen hiervoor op te stellen. Ook in ons eigen beleid richten wij ons met name op vermindering van emissies in het havengebied zelf. Door in het havengebied zelf aan de slag te gaan met de energie- en grondstoffentransitie zal uiteindelijk ook de keten buiten het havengebied kunnen verduurzamen.

---

¹ Scope 3-emissies zijn emissies die buiten het havengebied vrijkomen, maar wel het gevolg zijn van activiteiten in de haven. Dit omvat bijvoorbeeld de uitstoot van schepen en voertuigen buiten het havengebied door het verbranden van brandstoffen die in de haven zijn geproduceerd.

² Scope 1-emissies zijn de directe emissies binnen het havengebied, zoals de CO₂ die uit de schoorstenen van industriële bedrijven komt.

Bijvoorbeeld door de aanleg van infrastructuur voor transport van groene waterstof. De transitieopgave vormt een grote economische kans om het Haven-Industrieel Complex om te vormen tot een duurzaam cluster, waarmee we in de toekomst op een klimaatneutrale en circulaire manier kunnen produceren en tegelijkertijd de effecten in de keten aanpakken. Dit biedt niet alleen een antwoord op de wereldwijde klimaatdoelstellingen, maar versterkt ook de concurrentiepositie van onze regio. Als wij hier niet op anticiperen, hebben wij straks een industrie met een rijk verleden, maar zonder toekomst.

2. *Deelt GS de mening van GroenLinks-PvdA dat de Rotterdamse haven onvoldoende bijdraagt aan de doelstelling van CO₂-reductie?*

Antwoord

Deze mening delen wij niet. Ondanks het feit dat de uitstoot van de industrie sinds 2010 niet veel is gewijzigd, zijn er ambitieuze plannen om dit te verminderen. De industriële bedrijven in het havengebied en het Havenbedrijf Rotterdam erkennen de noodzaak van CO₂-reductie en werken mee aan diverse projecten om dit te realiseren. Deze projecten kennen een lange doorlooptijd. Op termijn van enkele jaren zal de afvang en opslag van CO₂ onder de zeebodem via de projecten Porthos en Aramis voor een grote CO₂-reductie zorgen. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan projecten voor de benutting van restwarmte en reststoom door de industrie, zoals de uitbreiding van het stoomnetwerk Botlek om energie efficiënter te benutten. Dit is een van de afspraken die gemaakt zijn in het kader van het Deltalinqs Climate Program dat wij onder andere met het Havenbedrijf hebben ondertekend. Ook zijn er diverse plannen om vervuilende processen te elektrificeren. Helaas gaan de verduurzamingsplannen niet snel genoeg. De haven bevindt zich in een complex speelveld waarin economische belangen, internationale concurrentie en geldende milieueisen samenkomen. De transitie vraagt van het Havenbedrijf en de bedrijven in de haven om een onorthodoxe opstelling. Bedrijven in de chemische industrie worden geconfronteerd met hoge elektriciteitstransportkosten, netcongestie en onzekerheid over toekomstige (her)investeringen in duurzame ontwikkelingen, terwijl zij de dringende noodzaak hebben om – naast hun primaire bedrijfsvoering – te verduurzamen. Ook is er te weinig hernieuwbare energie (wind-, zon- en kernenergie) beschikbaar om te voldoen aan de toenemende vraag naar groene energie. Hierdoor lopen plannen vertraging op en blijft de overgang naar duurzame productie achter bij de doelstellingen. Stilstand is echter geen optie: doorgaan met de traditionele werkwijzen brengt de concurrentiepositie en onze klimaatdoelen in gevaar.

3. *Geven het onderzoek aanleiding voor GS om haar opstelling ten opzichte van de Rotterdamse haven te wijzigen? Is GS bereid binnen haar bevoegdheden sturender op te treden?*

Antwoord

Het onderzoek geeft geen aanleiding om ons anders op te stellen richting de Rotterdamse haven. Als provincie werken wij samen met het Havenbedrijf, Deltalinqs (ondernemersvereniging van de bedrijven in de Rotterdamse haven) en andere partners aan de verduurzaming van de Rotterdamse haven. De haven is van groot belang voor Zuid-Holland en vormt de basis van onze welvaart. Als grootste haven van Europa vormt de Rotterdamse haven een belangrijke motor voor de economie, werkgelegenheid en internationale handel. De haven huisvest een groot industrieel complex dat essentieel is voor de productie van brandstoffen, kunststoffen en andere producten die we dagelijks gebruiken. Onder andere via de Cluster Energie Strategieën en NOVEX Rotterdamse haven werken wij met partners aan verschillende initiatieven en projecten. Wij zetten in op energiebesparing in het havengebied, dragen bij aan de nodige energie-infrastructuur (onder andere voor waterstof, ruimte voor aanlanding wind op zee en de 380kV en 150kV elektriciteitsstations), ondersteunen duurzame energievoorziening van wind- (inclusief aanlanding), zon- en kernenergie en helpen mee aan de opslag van energie. Dit alles om te komen tot een toekomstbestendig haven-industrieel complex dat klimaatneutraal en circulair is.

4. *Is GS bereid de Rotterdamse haven aan te spreken op het feit dat sinds 2010 de aanvoer van fossiele grondstoffen constant is gebleven, ondanks [de ambities](#) van het Havenbedrijf zelf?*

Antwoord

Ja, dat zijn wij.

5. *Verstrekt de provincie Zuid-Holland op dit moment nog fossiele subsidies³ aan bedrijven in het haven-industrieel complex? Zo ja, om welke bedragen gaat het voor welke bedrijven?*

Antwoord

Nee, dat doen wij niet.

6. *Deelt GS het standpunt van GroenLinks-PvdA dat reductie van CO₂-uitstoot (direct en indirect) een uitgangspunt moet zijn voor de provincie Zuid-Holland bijdraagt aan de opslag van CO₂?*

Antwoord

Allereerst is het goed te noemen dat alleen de directe reductie van de CO₂-uitstoot het uitgangspunt vormt voor ons beleid. Zoals bij vraag 1 toegelicht, sturen wij op het verminderen van de directe emissies in het havengebied. Wij hebben geen directe invloed op de indirecte emissies van het havengebied of specifieke doelen hiervoor. Wel zetten wij ons in voor verduurzaming van mobiliteit, wat valt onder Scope 3 van de petrochemische industrie in de Rotterdamse haven. Met betrekking tot opslag van CO₂: Wij zijn het eens dat vooral ingezet moet worden op het verminderen van uitstoot en het verduurzamen van de industriële processen. Tegelijkertijd is de urgentie zo hoog dat wij ook de opslag van CO₂ nodig hebben om op korte termijn voor flinke CO₂-reductie te zorgen.

7. *Is GS bereid zich in te spannen zodat ook indirecte CO₂-emissies (Scope 3) bij significante economische activiteiten in Zuid-Holland in kaart worden gebracht?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 6.

8. *Wat GroenLinks-PvdA betreft benutten we het haven terrein voor de opbouw van een nieuw duurzaam economisch cluster. Welke stappen denkt GS hiertoe te kunnen zetten de komende jaren?*

Antwoord

Wij delen de ambitie om een duurzaam Haven-industrieel cluster in Rotterdam te ontwikkelen, de meest duurzame haven ter wereld in 2050. Hiervoor werken wij met partners aan de energie- en grondstoffentransitie in het havengebied, onder meer in het kader van [NOVEX Rotterdamse haven](#). December 2023 hebben wij het ontwikkelperspectief NOVEX Rotterdamse haven vastgesteld en Q1 2025 volgt hiervan de uitvoerings- en investeringsagenda. Bovendien werken wij als provincie breder aan een duurzaam economisch cluster. Momenteel doen wij een studie naar de opbouw van een economisch cluster energietransitie. In deze studie wordt gericht gekeken naar welke bedrijvigheid nodig is in een duurzame economie. Zo wordt gekeken naar de recycling van windturbines en de verwerking van grondstoffen voor batterijsystemen. Voor specifiek het havengebied laten wij ook studies uitvoeren naar relevante thema's ten behoeve van de verduurzaming van het Haven-Industrieel complex en de (petro)chemische industrie buiten het havengebied. Op dit moment is een onderzoek naar ruimtegebruik in het kader van de grondstoffentransitie in de afrondende fase. Dit onderzoek is in opdracht van ons en de gemeente Rotterdam gedaan. In plaats van fossiele grondstoffen gebruikt een duurzaam economisch

---

³ Met de term 'fossiele subsidies' worden bijvoorbeeld belastingmaatregelen en subsidies bedoeld die direct of indirect een financieel voordeel opleveren voor fossiel energieverbruik.

cluster duurzame biomassa, plastic recyclaat en CO₂ als grondstof voor de productie van materialen. Een dergelijk cluster heeft meer fysieke ruimte nodig dan het huidige cluster op basis van fossiele grondstoffen. Hier ligt een belangrijke rol voor de provincie in NOVEX verband en het onderzoek biedt hiervoor waardevolle inzichten. Deze willen wij verder specificeren en gebruiken voor een industriepolitiek waarin wij meer sturend willen optreden over de invulling van de industrie in Zuid-Holland.

Den Haag, 28 januari 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

plv. secretaris,

voorzitter,

ir. J.C. van Ginkel MCM

mr. A.W. Kolff